प्रमाणपत्र

श्री.पी.ए.फुरडे यांनी " बार्शी तालुक्यातील कनिष्ठ महाविद्यालयातील नियोजन आणि प्रशासनाचा चिकित्सक अभ्यास" या विषयावरील शोधप्रबंध माझ्या मार्गदर्शनाखली पूर्ण केला. हा शोधप्रबंध शिक्षणशास्त्रातील एम.फिल. या पदवीसाठी शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांस सादर केला आहे. संशोधनाची माहिती मूलभूत असून जी माहिती इतर ग्रंथातून घेतली आहे त्याचा उल्लेख त्या त्या ठिकाणी केला आहे. म्हणून हे प्रमाण पत्र देण्यात आले.

दिनांक : जून १९९९

स्थळ : बार्शी

डॉ.आर.एन.इंगोले

एम.ए.एम.एड.पीएच.डी.

शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय,बार्शी

मार्गदर्शक

PRINCIPAL
College of Education
Barsi. 413411 (Solapur)

बार्शी.

ऋणनिर्देश

प्रस्तुत शोधप्रबंध पूर्ण करुन सादर करताना मला अत्यंत आनंद होत आहे. या संशोधन विषयाचा अभ्यास प्रा.डॉ.आर.एन. इंगोले,शिक्षणशास्त्र विद्यालय,बार्शी यांच्या मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केला आहे.संशोधन कार्यातील सर्व प्रकारच्या अडचणी सोडविण्यासाठी त्यांचे मिळालेले सहकार्य,वेळोवेळी मिळालेले त्यांचे अभ्यासपूर्ण मार्गदर्शन आणि त्यांच्याकडून या संशोधनासाठी मिळालेली प्रेरणा यामुळेच मी हा प्रबंध पूर्ण करु शकलो.त्यांचा मी सदैव ऋणी आहे.

हा अभ्यास करत असताना प्राचार्य एस.पी.गर्जे यांचे सहकार्य मिळाले.तसेच प्राचार्य एम.आर.महातुकडे, प्रा.डॉ.टी.बी.पाटील, प्राचार्य सी.एस.मोरे, ग्रंथपाल श्री. आर.एन.हजारे यांनी प्रोत्साहन दिले. या सर्वांचे मनःपूर्वक आभार.

बार्शी तालुक्यातील सर्व कनिष्ठ महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांनी प्रश्नावल्या भरुन दिल्या. त्यांचे मी आभार मानतो.तसेच ज्या पर्यवेक्षकांनी,प्राध्यापकांनी,संस्था चालकांनी, शासकीय अधिकाऱ्यांनी मुलाखतीद्वारे संशोधनास बहुमोल सहकार्य केले. त्यांचेही मी ऋण व्यक्त करतो.

त्याशिवाय माझे सर्व स्नेही प्राध्यापक आणि कुटुंबीय यांचे सहकार्य लाभले.याबद्दल सर्वांचे मनःपूर्वक आभार. बार्शी येथील कॉम्प्यूटर्स व शितल कॉम्प्यूटर्स यांनी स्वच्छ आणि सुंदर टंकलेखन करुन दिले. तसेच माझा बंधू श्री. प्रकाश फुरडे याने शोधप्रबंध कार्यात बहुमोल सहकार्य केले त्याबद्दल मी सर्वांचा ऋणी आहे.

ठिकाण :- बार्शी

दिनांक :- २४ जून १९९९

श्री.पी.ए.फुरडे

संशोधक

अनुक्रमणिका

प्रकरण क्र.	नांव	पृष्ठ क्रमांक
	ऋणनिर्देश	तीन
	अनुक्रमणिका	चार
	कोष्टकांची यादी	सहा
	आलेख व नकाशाची यादी	आठ
१	प्रास्ताविक	१ ते १७
१.१	संशोधनाची पार्श्वभूमी	२
१.२	समस्येची निवड	६
१.३	समस्या विधान	९
१.४	संशोधनाची उद्दिष्टे	१२
१.५	समस्येचे महत्व व गरज	१२
१.६	संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा	१४
१.७	प्रकरणांचे नियोजन	१५
	संदर्भ	१७
२	संदर्भ साहित्य व संशोधनाचे समालोचन	१८ ते ४१
२.१	प्रास्ताविक	१९
२.२	संबंधित साहित्याचा अभ्यास	२०
२.३	संबंधित संशोधनाचे समालोचन	२४
२.४	समारोप	३७
	संदर्भ	४१
३	कनिष्ठ महाविद्यालयातील नियोजन व प्रशासन	४२ ते ५५
३.१	प्रास्ताविक	४३
३.२	कनिष्ठ महाविद्यालयातील नियोजन	४४
३.३	कनिष्ठ महाविद्यालयातील प्रशासन	४६
३.४	कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या नियोजन व प्रशासनातील घटक	४७
३.५	समारोप	५३
	संदर्भ	५५
४	संशोधन कार्यपद्धती	५६ ते ६५
४.१	प्रास्ताविक	५७
४.२	संशोधन पद्धती	५७
४.३	नमुना निवड	५८
४.४	संशोधनाची साधने	५८
	१.प्रश्नावली	५८
	२.मुलाखती	६०
	क)प्राध्यापकांच्या मुलाखती	६०
	ख)संस्था चालकांच्या मुलाखती	६२
	ग)शासकीय अधिकाऱ्यांच्या मुलाखती	६३

प्रकरण क्र.	नांव	पृष्ठ क्रमांक
	३.भेटी व निरीक्षण	६४
४.५	समारोप	६५
५	माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	६६ते १५५
५.१	प्रस्तावना	६७
५.२	प्रश्नावलीच्या सहाय्याने मळिालेल्या माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	६७
	क)प्राचार्याची वैयक्तिक माहिती	६७
	ख)कनिष्ठ महाविद्यालयाची सर्वसामान्य माहिती	७१
	ग) कनिष्ठ महाविद्यालयातील व्यवस्थानाविषयी माहिती	९३
	घ) प्राध्यापकांच्या नियोजन व प्रशासनासंबंधी माहिती	९६
	च)विद्यार्थी प्रशासनाविषयी माहिती	११४
	छ)कर्मचाऱ्यांच्या नियोजन व प्रशासनाविषयी माहिती	१२१
	ज) कनिष्ठ महाविद्यालयांच्या भौतिक सुविधाविषयी माहिती	१२३
	झ) आर्थिक बाबींविषयी माहिती	१३६
	ट) परीक्षा विषयी नियोजन व प्रशासनाची माहिती	१३९
	ठ) कनिष्ठ महाविद्यालयातील नियोजन व प्रशासनात सुधारणा बाबत उपायांची माहिती	१४३
५.३	मुलाखतीद्वारे मिळालेल्या माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	१४६
	क)प्राध्यापकांच्या मुलाखतीच्या सहाय्याने मिळालेल्या माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	१४६
	ख)संस्थाचालकांच्या मुलाखतीच्या सहाय्याने मिळालेल्या माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	१४७
	ग)शासकीय अधिकाऱ्यांच्या मुलाखतीच्या सहाय्याने मिळालेल्या माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	१५०
५.४	भेटी व निरीक्षणाद्वारे मिळालेल्या माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	१५३
	१.प्राध्यापकासंबंधीची माहिती	१५३
	२.भौतिक सुधारणाविषयी माहिती	१५५
	३.वर्गखोल्या व इतर सुवीधा विषयी माहिती	१५५
५.५	समारोप	१५५
६	संशोधनाचा सारांश, निष्कर्ष व शिफारशी	१५६ते १८१
६.१	प्रस्तावना	१५७
६.२	संशोधनाचा सारांश	१५७
६.३	निष्कर्ष	१६२
६.४	शिफारशी	१७५
६.५	पुढील संशोधनासाठी विषय	१७९

कोष्टकांची यादी

अ. क्र.	कोष्टक क्र.	नांव	पृष्ठ क्र.
१	४.१	प्राचार्यासाठी प्रश्नावलीची रचना	५९
२	४.२	प्राध्यापकांच्या मुलाखतसूचीची रचना	६१
३	४.३	मुलाखतीसाठी प्राध्यापकांच्या निवडीचे वर्गीकरण	६१
४	४.४	संस्थाचालकांसाठी मुलाखतसूचीची रचना	६२
५	४.५	मुलाखतीसाठी निवडलेल्या संस्थाचालकांचे वर्गीकरण	६३
६	४.६	भेट दिलेल्या कनिष्ठ महाविद्यालयांचे वर्गीकरण	६५
७	५.१	प्रतिसादक प्राचार्यांच्या शैक्षणिक अर्हतेचे वर्गीकरण	६९
८	५.२	प्रतिसादक प्राचार्यांच्या अनुभवाचे वर्गीकरण	७०
९	५.३	कनिष्ठ महाविद्यालय वरिष्ठ महाविद्यालयास जोडलेले असल्यास फायदे दर्शविणारे वर्गीकरण	७२
१०	५.४	कनिष्ठ महाविद्यालय माध्यमिक शाळेला जोडल्यास फायदे, तोटे दर्शविणाऱ्या प्रतिसादाचे वर्गीकरण	७४
११	५.५	कनिष्ठ महाविद्यालयातील शाखांबाबत माहितीचे वर्गीकरण	७७
१२	५.६	विद्यार्थी संख्यांचे(इयत्ता ११ वी व १२ वी मिळून) वर्गीकरण	८०
१३	५.७	प्रत्येक वर्गातील विद्यार्थी संख्येचे वर्गीकरण	८२
१४	५.८	विद्यार्थी संख्या अधिक असल्याने समस्यांचे वर्गीकरण	८४
१५	५.९	अपुऱ्या पगारामुळे अध्यापनात येणाऱ्या समस्याविषयक माहितीचे वर्गीकरण	८७
१६	५.१०	विषयानुसार पुरेसे प्राध्यापक नसल्यास येणाऱ्या अडचणीविषयी माहितीचे वर्गीकरण	८८
१७	५.११	माध्यमिकशी संलग्न असल्यास अध्यापन तासिकाविषयी माहितीचे वर्गीकरण	९०
१८	५.१२	तासिका कमी कालावधीची असल्याने अध्यापनावरील परीणामाचे वर्गीकरण	९२
१९	५.१३	स्थानिक समितीच्या बैठकांच्या माहितीचे वर्गीकरण	९५
२०	५.१४	प्राध्यापकांच्या संख्याचे वर्गीकरण	९८
२१	५.१५	नियोजन करण्यासाठी केलेल्या उपाय योजनांचे वर्गीकरण	१००
२२	५.१६	नियुक्तीच्या वेळी येणाऱ्या अडचणी विषयक माहितीचे वर्गीकरण	१०३
२३	५.१७	सल्ला न घेतल्याने निर्माण होणाऱ्या समस्या बाबत माहितीचे वर्गीकरण	१०५
२४	५.१८	बदल्यांचे वर्गीकरण	१०८
२५	५.१९	बदली मध्येच झाल्यावर होणाऱ्या परिणामाचे वर्गीकरण	१०९

अ. क्र.	कोष्टक क्र.	नांव	पृष्ठ क्र.
२६	५.२०	अध्यापनाचे निरीक्षण विषयक माहितीचे वर्गीकरण	१११
२७	५.२१	खाजगी क्लासचा वर्ग अध्यापनावर होणाऱ्या परिणामाच्या माहितीचे वर्गीकरण	११३
२८	५.२२	एप्रिल१९९७ व ९८ मधील एच.एस.सी.परीक्षांच्या निकालाच्या माहितीचे वर्गीकरण	११५
२९	५.२३	असमाधानकारक निकालावरील माहितींचे वर्गीकरण	११७
३०	५.२४	अभ्यासात मागे पडणाऱ्या विद्यार्थ्यांवर केलेल्या उपायांचे वर्गीकरण	११८
३१	५.२५	गैरहजेरी कमी करण्यासाठी केलेल्या उपायांचे वर्गीकरण	१२०
३२	५.२६	लिपिक व सेवक संख्या विषयक माहितीचे वर्गीकरण	१२१
३३	५.२७	कर्मचारी कमतरतेमुळे कामावर होणाऱ्या परिणामाचे वर्गीकरण	१२२
३४	५.२८	अपुऱ्या इमारतीमुळे वर्ग व्यवस्था विषयक उपायांचे वर्गीकरण	१२४
३५	५.२९	ग्रंथालय नसल्यास केल्या जाणाऱ्या व्यवस्थे विषयी माहितीचे वर्गीकरण	१२६
३६	५.३०	प्राध्यापक कक्षासंबंधी माहितीचे वर्गीकरण	१२८
३७	५.३१	खेळाच्या व्यवस्थेविषयी माहितीचे वर्गीकरण	१३१
३८	५.३२	स्वच्छतागृहाअभावी येणाऱ्या अडचणींचे वर्गीकरण	१३२
३९	५.३३	विद्यार्थी आरोग्यविषयक प्रयत्नांचे वर्गीकरण	१३३
४०	५.३४	पिण्याच्या पाण्याविषयी माहितीचे वर्गीकरण	१३५
४१	५.३५	अपुऱ्या अनुदानामुळे केलेल्या पर्यायी व्यवस्थेचे वर्गीकरण	१३७
४२	५.३६	अपुऱ्या अनुदानामुळे होणाऱ्या परिणामाचे वर्गीकरण	१३८
४३	५.३७	एच.एस.सी.बोर्ड परीक्षेच्या आयोजनाबाबत होणारे फायदे व तोटे विषयक माहितीचे वर्गीकरण	१४१
४४	५.३८	एच.एस.सी.च्या विद्यार्थ्यांची परीक्षेची तयारी विषयक माहितीचे वर्गीकरण	१४२
४५	५.३९	कनिष्ठ महाविद्यालयातील शैक्षणिक नियोजन व प्रशासन सुधारण्याच्या प्रयत्नांचे वर्गीकरण	१४४
४६	५.४०	कनिष्ठ महाविद्यालयातील प्राध्यापकांचे शैक्षणिक अर्हतेनुसार वर्गीकरण	१४६
४७	५.४१	शासकीय अधिकाऱ्यांच्या शैक्षणिक अर्हतेचे वर्गीकरण	१५१
४८	५.४२	शासकीय अधिकाऱ्यांच्या प्रशासन अनुभवाविषयी माहितीचे वर्गीकरण	१५२

आलेख व नकाशाची यादी

अ. क्र.	आलेख क्र.	नांव	पृष्ठ क्र.
१	५.१	प्रतिसादक प्राचार्यांच्या शैक्षणिअर्हतेचे वर्गीकरण	६८
२	५.२	कनिष्ठ महाविद्यालयातील शाखाबाबत माहितीचे वर्गीकरण	७६
३	५.३	शाखा निहाय विद्यार्थी संख्यांचे वर्गीकरण	७९
४	५.४	अकरावीच्या वर्गातील विद्यार्थी संख्येचे वर्गीकरण	८१
५	५.५	बारावीच्या वर्गातील विद्यार्थी संख्येचे वर्गीकरण	८१
६	५.६	स्थानिक समितीच्या बैठकांचे वर्गीकरण	९४
७	५.७	प्राध्यापकांच्या शैक्षणिक अर्हतेनुसार संख्यांचे वर्गीकरण	९७
८	५.८	प्राध्यापकांच्या बदल्याचे वर्गीकरण	१०७
९	५.९	अध्यापनाचे निरीक्षण विषयक माहितीचे वर्गीकरण	११०
१०	नकाशा क्र.१	बार्शी तालुक्याचा नकाशा	६०

परिशिष्टे

अ. क्र.	परिशिष्ट	पृष्ठ क्र.
१	बार्शी तालुक्यातील कनिष्ठ महाविद्यालयांची यादी	१८३
२	प्राचार्यासाठी प्रश्नावली	१८४
३	प्रतिसादक कनिष्ठ महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांच्या नावाची यादी	१९३
४	प्राध्यापकांसाठी मुलाखत सूची	१९४
५	प्रतिसादक प्राध्यापकांच्या नावांची यादी	१९६
६	संस्था चालकांसाठी मुलाखत सूची	१९७
७	मुलाखत घेतलेल्या संस्था चालकांच्या नावांची यादी	१९८
८	शासकीय अधिकाऱ्यांसाठी मुलाखत सूची	१९९
९	मुलाखत घेतलेल्या शासकीय अधिकाऱ्यांच्या नावांची यादी	२०१